

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/75/2015
Identifikačné číslo spisu:	5612010422
Dátum vydania rozhodnutia:	17.12.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:5612010422.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného K.W. pre prečin pytlactva podľa § 310 ods. 1 Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 17. decembra 2015 v Bratislave dovolanie obvineného K.W. podané prostredníctvom obhajcu JUDr. Jozefa Poláka proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 30. apríla 2014, sp. zn. 3 To 15/2014, a rozhodol

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného K.W. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom z 18. decembra 2013, sp. zn. 2 T 187/2012 uznal obvineného K.W. vinného z prečinu pytlactva podľa § 310 ods. 1 Tr. zák. na skutkovom základe, že

dňa 26. júna 2012 asi o 02.00 hod. v časti pri križovatke obce Hliník, okres Liptovský Mikuláš, vo vzdialenosti približne 150 m od cesty č. III/018104, v rybolovnom revíri č. 3-5340, nachádzajúcom sa na vodnom diele Liptovská Mara, v katastrálnom území obce G., okres Liptovský Mikuláš, lovil ryby teleskopickou udicou zn. GULL, šedo-čiernej farby dlhej 4 m, s navijakom zn. GULL Excellent 1060, čiernej farby a teleskopickou udicou zn. GULL, šedo-čiernej farby dlhej 4 m s navijakom zn. GULL Master 960, šedej farby, spôsobom na „ťažko“, v rozpore s ustanovením § 12 písm. b/ zákona č. 139/2002 Z. z. o rybárstve v znení neskorších predpisov, v spojení s ustanovením § 12 ods. 1 písm. c/ bod 3 vyhlášky Ministerstva životného prostredia SR č. 185/2006 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 139/2002 Z. z. o rybárstve v znení neskorších predpisov.

Okresný súd obvinenému K.W. za to uložil podľa § 310 ods. 1, § 38 ods. 3, § 36 písm. j/, § 56 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. peňažný trest vo výmere 200 € a podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, ustanovil náhradný trest vo výmere 2 (dva) týždne. Zároveň mu podľa § 60 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. uložil trest prepadnutia vecí - 2 teleskopické udice zn. GULL, šedo-čiernej farby dlhé 4 m, navijak zn. GULL Excellent 1060, čiernej farby a navijak zn. GULL Master 960, šedej farby.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený K.W. odvolanie, ktoré Krajský súd v Žiline uznesením z 30. apríla 2014, sp. zn. 3 To 15/2014 podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti rozhodnutiu podal obvinený K.W. prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Jozefa Poláka dovolanie. Dovolanie oprel o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., teda s odôvodnením, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku a na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

V dovolaní uviedol, že súdy nižšieho stupňa aplikovali nesprávne ustanovenie právneho predpisu a vec nesprávne právne posúdili. Konaním obvineného, popísaným v obžalobe, neboli naplnené znaky skutkovej podstaty trestného činu pytlactva, ani spôsobená majetková škoda. Išlo iba o formálny zásah do rybárskeho práva osobou s platným rybárskym lístkom, bez protiprávnej pohnútky, keďže obvinený zaspal a zabudol o 24.00 hod. vytiahnuť udice z vody, pričom na udiciach sa nenašli nahodené nástrahy. U obvineného absentuje úmysel, preto skutok nie je trestným činom a ani v súvislosti s ustanovením § 10 ods. 2 Tr. zák. (materiálny korektív) nemôže napĺňať znaky skutkovej podstaty prečinu. Poukázal na konania iných členov Slovenského rybárskeho zväzu, ktoré boli v rámci Miestnych organizácií Slovenského rybárskeho zväzu hodnotené ako priestupky, ako aj na skutočnosť, že je disciplinárne riešený disciplinárnou komisiou Slovenského rybárskeho zväzu a v neposlednom rade na princíp ultima ratio. Obvinený v čase spáchania skutku a aj v súčasnosti pracuje ako hasič v Hasičskom a záchrannom zbore Žilina a rozhodnutia súdov nižšieho stupňa majú pre neho z dôvodu straty bezúhonnosti likvidačný charakter.

Dovolaciemu súdu navrhol, aby podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil, že uznesením Krajského súdu v Žiline bol porušený zákon v ustanovení § 319 Tr. por. a v konaní, ktoré mu predchádzalo, v ustanovení § 310 ods. 1 Tr. zák., § 8, § 10 ods. 2 Tr. zák., § 2 ods. 10, ods. 11, ods. 12 Tr. por. v neprospech obvineného, napadnuté uznesenie vo výrokoch o vine a treste a rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš vo výroku o vine zrušil a okresnému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Liptovský Mikuláš, ktorá uviedla, že obvinený K.W. ako člen Slovenského rybárskeho zväzu vedel o spôsobe, čase a okolnostiach lovu rýb. Požitie alkoholických nápojov a zaspatie ho nezbavuje viny. Bol preukázaný nepriamy úmysel a naplnenie skutkovej podstaty prečinu pytlactva, keďže obvinený zasiahol do práva rybárstva. Dovolaciemu súdu navrhla dovolanie obvineného v zmysle § 392 ods. 1 Tr. por. zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací uznesením z 18. decembra 2014, sp. zn. 5 Tdo 77/2014 dovolanie obvineného K.W. podľa § 382 písm. f/ Tr. por. odmietol.

Rozhodnutie zdôvodnil v podstate tým, že obvinený súdom uložený peňažný trest vo výmere 200 € vykonal 13. júna 2014 zložením na účet súdu prvého stupňa. Vlastníkom vecí, ktorých sa týka trest prepadnutia vecí, sa stal štát dňom právoplatnosti rozsudku. Vykonaním oboch trestov došlo k zahladeniu odsúdenia a na obvineného K.W. sa preto hľadí, akoby nebol odsúdený. Predpokladom na podanie dovolania, ako mimoriadneho oprávneného prostriedku, je pritom existencia odsúdenia páchatel'a. Pokiaľ platí fikcia neodsúdenia, ktorú zákonodarca spojil s inštitútom zahladienia odsúdenia, nemožno ju chápať podmienene iba pre určité prípady v trestnom konaní. V prípade podania dovolania prokurátorom alebo ďalším oprávneným subjektom v neprospech osoby, u ktorej bolo odsúdenie zahladené, by išlo o vážny zásah do stability právnych vzťahov. Umožnenie otvorenia trestno-právneho vzťahu, ktorý už bol ukončený a tak zvrátiť priaznivé dôsledky pre páchatel'a spočívajúce v tom, že sa na neho hľadí, akoby nebol odsúdený, by bolo nežiaduce. Rovnosť strán v konaní a záujem na stabilite právnych vzťahov však predpokladá aj opak, že ani na základe dovolania obvineného nie je možné právoplatné a aj vykonané a zahladené odsúdenie s dôsledkami fikcie neodsúdenia, meniť. Preto ak nastal zo zákona (alebo na základe rozhodnutia súdu) stav zahladienia odsúdenia, jeho dôsledkom musí byť i to, že žiaden zo subjektov oprávnených na podanie dovolania ho nemôže podať.

Obvinený K.W. napadol vyššie citované uznesenie najvyššieho súdu ústavnou sťažnosťou, na podklade ktorej Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) nálezom z 12. augusta 2015, sp. zn. II. ÚS 249/2015, rozhodol, že Najvyšším súdom Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tdo 77/2014, ako aj uznesením z 18. decembra 2014 bolo porušené základné právo K.W. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ústavný súd zároveň zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Najvyšší súd zaviazal uhradiť K.W. na účet jeho právneho zástupcu trovy konania vo výške 375,84 € do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.

Ústavný súd predovšetkým poukázal na zjednocujúce stanovisko prijaté uznesením ústavného súdu z 18. marca 2015, sp. zn. PLz. ÚS 4/2015, z ktorého vyplýva: „Odsúdenému, ktorému bol uložený peňažný trest a ktorý tento uložený peňažný trest vykonal zaplatením sumy peňažného trestu, nemožno odoprieť právo podať dovolanie len z dôvodu, že jeho odsúdenie bolo zahladené, keďže by tým neprimeraným spôsobom a v rozpore s podstatou a účelom inštitútu dovolania došlo k obmedzeniu prístupu odsúdeného k súdnej ochrane, čím by sa zasiahlo do podstaty a zmyslu základného práva na súdnu ochranu.“

Ústavný súd sa teda nestotožnil s tvrdením najvyššieho súdu o rozpore s princípom rovnosti strán, ak by bolo umožnené podať dovolanie odsúdenému, u ktorého nastali účinky zahľadania odsúdenia. Práve naopak, priznanie práva podať dovolanie proti rozhodnutiu, ktoré už bolo vykonané, je naplnením princípu rovnosti procesných strán. Neprípustnosť dovolania proti takémuto rozhodnutiu nie je možné vyvodzovať ani zo znenia príslušných ustanovení Trestného poriadku, pretože rozhodnutím, ktorým bola vec právoplatne skončená, je aj rozsudok ukladajúci trest. Podmienkou podania dovolania je existencia odsúdenia páchatel'a, nie absencia zahľadania odsúdenia. Odopretím práva podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu, ktorým bol uložený vykonaný peňažný trest, by nebolo možné naplniť účel inštitútu dovolania, a to odstránenie účinkov založených nezákonným právoplatným rozhodnutím. Dovolanie predstavuje výkon základného práva na súdnu ochranu, ktorú nemožno odoprieť z dôvodu fikcie neodsúdenia. V konečnom dôsledku by na základe dovolania mohol byť odsúdený oslobodený, čiže by sa preukázalo nespáchanie trestného činu.

Ústavný súd taktiež poukázal na skutočnosť, že zákonnou fikciou neodsúdenia nezanikajú všetky nepriaznivé účinky odsúdenia, pretože tieto zostávajú zachované v odpise z registra trestov, súčasne má poškodený nárok na uplatnenie práva na náhradu škody a trov konania. Nezaniká ani skutočnosť, že páchatel' trestný čin spáchal.

Pretože odopretím práva podať dovolanie z dôvodu vykonania uloženého peňažného trestu došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu a vec vrátil na ďalšie konanie.

Obvinený K.W. požadoval aj priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1000 €, ktorému ústavný súd, z dôvodu plnej satisfakcie za utrpenú ujmu v podobe zrušenia a vrátenia vecí, nevyhovel.

Podľa § 362b ods. 1 Tr. por. po doručení nálezu ústavného súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu alebo jeho časť, pokračuje orgán činný v trestnom konaní alebo súd v tom štádiu trestného konania, ktoré bezprostredne predchádzalo vydaniu zrušeného rozhodnutia, ak zákon alebo nález ústavného súdu neustanoví inak. Orgán činný v trestnom konaní alebo súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci ústavný súd.

Najvyšší súd ako súd dovolací opätovne skúmal, či má podané dovolanie všetky obsahové a formálne náležitosti, či je prípustné, a či bolo podané oprávnenou osobou a pritom dospel k nasledujúcim

záverom:

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolaním možno napadnúť len právoplatné rozhodnutie súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená. V posudzovanom prípade je napadnutým rozhodnutím uznesenie Krajského súdu v Žiline ako súdu odvolacieho. Proti takémuto druhu rozhodnutia je dovolanie prípustné. Dovolanie bolo podané obvineným K.W. prostredníctvom obhajcu, teda osobou oprávnenou podľa § 369 ods. 2 písm. b/, § 373 Tr. por., na Okresnom súde Liptovský Mikuláš, t.j. na mieste predpokladanom v ustanovení § 370 Tr. por., a v zákonnej 3-ročnej lehote. Dovolanie obvineného však nie je dôvodné.

Dovolací súd úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. expressis verbis vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Obvinený v dovolaní uplatnil dôvod dovolania podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin, alebo že skutok nie je trestným činom.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je potrebné ďalej uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať.

Obvinený predovšetkým namietal nenaplnenie skutkovej podstaty prečinu pytliactva podľa § 310 ods. 1 Tr. zák.

V zmysle ustanovenia § 310 ods. 1 Tr. zák. sa pytliactva dopustí ten, kto neoprávnene zasiahne do výkonu práva poľovníctva alebo do výkonu rybárskeho práva tým, že bez povolenia loví zver alebo ryby alebo loví zver alebo ryby v čase ich ochrany alebo zakázaným spôsobom, alebo kto ukryje, prechováva, alebo na seba alebo na iného prevedie zver alebo ryby neoprávnene ulovené alebo nájdené.

Objektom trestného činu je ochrana výkonu poľovníckeho a rybárskeho práva pred neoprávnenými zásahmi. Neoprávneným zásahom je každé úmyselné konanie zasahujúce do práv a povinností rybárstva. Uvedeného trestného činu sa môže dopustiť ktokoľvek (všeobecný subjekt), to znamená aj osoba s platným rybárskym lístkom, respektíve člen Slovenského rybárskeho zväzu. Objektívna stránka vo vzťahu k výkonu rybárskeho práva spočíva okrem iných konaní aj v love rýb v čase ich ochrany. Lovom rýb sa rozumie akákoľvek cieľavedomá ľudská činnosť smerujúca k chyteniu rýb, pričom pre naplnenie skutkovej podstaty trestného činu pytlactva nie je rozhodujúce, či dôjde k ich skutočnému uloveniu, ani k ich prisvojeniu si. Postačí aj nahodenie rybárskeho prútu do vody. V prípade, ak páchatel ešte úlovok nezískal, ale loví v čase ochrany rýb, pôjde o takzvaný predčasne dokonaný trestný čin. V zmysle ustanovení § 12 písm. b/ zákona č. 139/2002 Z. z. o rybárstve a § 12 ods. 1 písm. c/ bod 3 vyhlášky Ministerstva životného prostredia č. 185/2006 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 139/2002 Z. z. o rybárstve v znení neskorších predpisov (ďalej len vyhláška) je v mesiaci jún (v čase spáchania skutku) zakázané loviť ryby v kaprovitých vodách v čase od 24.00 h. do 4.00 h. Z hľadiska subjektívnej stránky sa na naplnenie skutkovej podstaty vyžaduje úmyselné konanie.

Trestný čin môže byť spáchaný úmyselne dvoma spôsobmi. Páchatel chcel spôsobiť porušenie alebo ohrozenie chráneného záujmu, teda konal v priamom úmysle alebo nechcel, avšak vedel, že svojim konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť a pre takýto prípad bol s tým uzrozumený, teda konal v nepriamom úmysle. Obvinený ako dlhoročný člen Slovenského rybárskeho zväzu poznal právne predpisy upravujúce výkon rybárskeho práva a mal vedomosť, že v júni je dovolené loviť ryby iba do 24.00 h z dôvodu ich ochrany. Napriek tejto skutočnosti ponechal udice vo vode a odišiel spať. Dovolací súd neakceptoval jeho tvrdenie nepočutia nastaveného budíka, ktorým chcel preukázať snahu o včasné vytiahnutie rybárskych prútov. Požitie alkoholických nápojov a následne zaspatie obvineného nezabavuje viny, najmä keď mal v čase dychovej skúšky (26. júna 2012 o 2.56 h) v krvi 2 ‰ alkoholu. Rovnako neobstoí jeho argumentácia, že v skutočnosti ani nemienil loviť, návnadu založil na navíjak naposledy o 17 h, pričom návnada sa v priebehu dvoch hodín rozpustila. Ak by obvinený skutočne nemal záujem loviť, udice by vytiahol skôr. V jeho neprospech tiež vyznieva spôsob lovu takzvané „na ťažko“, ktorý umožňuje lovenie bez aktívnej manipulácie s udicami. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na ustanovenie § 17 ods. 4 vyhlášky, v zmysle ktorého lov rýb na položenú, takzvané „na ťažko“ môže loviaci vykonávať len vtedy, ak počas lovu môže s rybárskym prútom okamžite manipulovať. Obvinený teda porušil aj túto povinnosť, keď odišiel spať do auta a udice nechal bez akéhokoľvek dozoru, pričom vedel, že lovom takýmto spôsobom a v uvedenom čase môže dôjsť k porušeniu povinností vyplývajúcich z právnych predpisov. Pritom na naplnenie skutkovej podstaty trestného činu pytlactva nie je potrebné ani spôsobenie škody. Námietka obvineného k aplikácii princípu ultima ratio preto nie je relevantná.

Pokiaľ ide o námietku takzvaného „materiálneho korektívu“, touto sa podrobne zaoberal odvolací súd. Najvyšší súd sa s argumentáciou krajského súdu v plnom rozsahu stotožňuje a v podrobnostiach na ňu odkazuje. Nad rámec považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že závažnosť konania obvineného nie je možné posudzovať ako nepatrnú aj s ohľadom na jeho pracovné zaradenie hasiča v Hasičskom a záchrannom zbore Žilina a členstvo v Slovenskom rybárskom zväze. Práve osoby s osobitným postavením by mali byť príkladom pre ostatných, dodržiavať zákony a viesť život v súlade s morálnymi zásadami.

Obvinený v dovolaní apeloval aj na svoje postavenie hasiča a likvidačný charakter odsudzujúcich rozhodnutí. Dovolací súd sa s jeho tvrdeniami nestotožnil, nakoľko v zmysle § 63 ods. 1 písm. c/ zákona č. 315/2001 Z. z. o hasičskom a záchrannom zbore sa služobný pomer príslušníka skončí okrem iného dňom nadobudnutia právoplatnosti rozsudku, ktorým bol príslušník odsúdený za úmyselný trestný čin uvedený v § 17 ods. 2 (trestné činy proti životu a zdraviu, proti slobode a ľudskej dôstojnosti, proti republike a proti poriadku vo verejných veciach) alebo za trestný čin na nepodmienečný trest odňatia slobody. Trestný čin pytlactva je zaradený do druhého dielu šiestej hlavy medzi trestné činy proti životnému prostrediu. Právoplatné odsúdenie obvineného preto nemá vplyv na jeho ďalší výkon služobného pomeru v Hasičskom a záchrannom zbore.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. nebol daný.

Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dovolanie obvineného K.W. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.